

האדם הקדמון – המסע הארוך ביותר

(מעובד על-פי "מסע אחר")

כשאנחנו מתבוננים בעולמנו ומגלים באיזו קלות שולט האדם על סביבתו הקרובה, קשה לנו לתאר את תנאי מחייתם הקשים של האנשים שחיו בעולם לפני מאות אלפי שנים. שום בעל-חיים, שידוע לנו עליו, לא עבר פּברת דרך כה ארוכה של התפתחות כמו האדם. למעשה, יכולת ההסתגלות שלו לתנאים מגוונים היא ממאפייניו העיקריים לאורך ההיסטוריה. 5

אנו מחלקים את שלבי ההתפתחות של האדם הקדמון לשלוש תקופות: הראשונה, הקשה והארוכה מכולן, היא תקופת האבן שארכה כחצי מיליון שנה, השנייה היא תקופת הברונזה, והשלישית היא תקופת הברזל.

בתקופת האבן חי האדם ביערות, הסתתר בעצים והיה חסר אמצעים להתגונן מול החיות הגדולות. הוא ניזון מצמחים, מפרות ומבעלי-חיים קטנים. מראהו הזכיר חיה. הוא היה נמוך, שרירי וכפוף, גופו היה שעיר, לסתותיו רחבות, מצחו צר מאוד ועיניו קטנות. פריצת הדרך הראשונה בשיפור תנאיו הייתה תחילת השימוש באבן להכנת כלי ציד ועבודה. בהמשך, כאשר גילה את האש, למד להשתמש בה נגד בעלי-החיים וגם לחימום ולהכנת מזון. בשלב זה היה יכול לסגל לעצמו מגורי קבע במערות ובבקתות שבנה. הוא למד לעבד את הקרקע ולגדל בעלי-חיים לצרכיו. גם מראהו החל להשתנות בהדרגה, ותווי פניו הנוקשים החלו להתעדר ולהתעגל. 10 15

בשלב הבא, שהחל לפני כחמשת אלפים שנה, הכיר האדם את הנחושת ולמד לייצר את הארד. בתקופה זו כבר היה לו קל יותר לבנות לעצמו בתי אבן, לעבד את האדמה ולצוד חיות גדולות. 20

לפני כשלושת אלפים שנה לערך גילה את הברזל ולמד להכין בעזרתו ציוד חזק ומתוחכם יותר. בעזרת הברזל שיפר האדם את כלי העבודה ואת כלי הנשק שלו.